

Öğretmenlerin Velilerle Yaşadıkları Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma

A Qualitative Research on Teachers' Problems with Parents

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, öğretmenlerin velilerle yaşadıkları sorunlar üzerine nitel bir araştırma yapmaktır. Öğretmenlerin velilerle yaşadıkları sorunları incelemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntem ve tekniklerinden durum araştırması şeklinde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 21 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışmada sistematik olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış ve bu örnekleme yönteminin çeşitlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme ile çalışmanın örnekleme belirlenmiştir. Veri toplama yöntemi olarak araştırmacı yarı yapılandırılmış bir görüşme formu oluşturmuştur. Veriler içerik analizi yaklaşımı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmada öğretmenlerin velilerle yaşadığı sorunlar iki tema altında incelenmiştir: iletişim ve destek sorunları ile olumsuz tutum ve davranış sorunları. İletişim ve destek sorunlarına öğretmenler, iletişimsizlik, velilerin öğretmene destek olmaması, sorumluluk almama ve bilgi düzeyi düşüklüğü gibi konularda karşılaştıklarını belirtmiştir. Olumsuz tutum ve davranış sorunlarına ise velilerin eğitim sürecini ciddiye almamaları, şikayetlerin tehdit unsuru olarak kullanılması ve öğretmene müdahale gibi durumlar öne çıkmıştır. Velilerin eğitim sürecindeki rolüyle ilgili olarak, öğretmen-veli iş birliği ve veli desteği konuları ele alınmıştır. Öğretmenler, velilerin iş birliğine önem vermesi, çocukların gereksinimlerine dikkat etmeleri ve eğitim sürecine aktif katılım göstermeleri gerektiğini vurgulamıştır. Araştırma sonucunda, okul-veli iş birliğini geliştirmek için etkinlik düzenlemesi, iletişimi iyileştirme ve yasal düzenlemelerin önerildiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen, İlkokul, Veli, Sorun.

ABSTRACT

The aim of this study is to conduct a qualitative research on the problems teachers experience with parents. Qualitative method was used in this study which aims to examine the problems teachers experience with parents. The research was designed as a case study from qualitative research methods and techniques. The study group of the research consists of 21 classroom teachers. Purposive sampling method, one of the non-systematic sampling methods, was used in this study and the sample of the study was determined by maximum variation sampling, one of the types of this sampling method. As a data collection method, the researcher created a semi-structured interview form. The data were analyzed using content analysis approach. In the study, the problems experienced by teachers with parents were examined under two themes: communication and support problems and negative attitude and behavior problems. Communication and support problems were reported by teachers as miscommunication, parents' lack of support for teachers, lack of responsibility and low level of knowledge. Negative attitudes and behavioral problems included parents not taking the educational process seriously, using complaints as a threat and interfering with teachers. Regarding the role of parents in the educational process, teacher-parent cooperation and parental support were discussed. Teachers emphasized that parents should attach importance to cooperation, pay attention to children's needs and actively participate in the educational process. As a result of the research, it was determined that organizing activities, improving communication and legal regulations were recommended to improve school-parent cooperation.

Keywords: Teacher, Primary School, Parent, Problem

GİRİŞ

Bir kişinin geleceği üzerinde en fazla etkiye sahip olan kurum hiç şüphesiz okuludur. Bu nedenle, okul kurulmalı ve ilgili herkes eğitim sürecine katılmalıdır. Okulun hedeflerine ulaşması ve öğrenci davranışlarındaki iyileşme, sürecin her aşamasında ve okul faaliyetleri sırasında okul-aile işbirliğinin uygulanmasıyla garanti altına alınacaktır. Bir çocuğun geleceği üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilmek için, özellikle ilkokul düzeyinde olumlu bağlantı ve ekip çalışmasını teşvik etmek çok önemlidir (Gökçe, 2000). Eğitim dinamik bir süreç olduğundan, okul çocuklara gerekli davranışları tek başına öğretmez. Kazanılan alışkanlıkların oluşumunda ailenin önemli bir rolü vardır. Bu bağlamda, hızla değişen çevre koşulları ve toplumsal dinamizm, her düzey ve kademedeki eğitime verilen değeri ve ailenin çocuğun başarısına yardımcı olabileceğine ve okuldaki etkinlikleri tamamlayabileceğine olan inancı

Akın Albayrak¹
Afiyet Çakır²
Elçim Çebinoğlu³
Mehmet Çebinoğlu⁴
Nazlı Kömürçü⁵
Nevzer Bahar Çakmak⁶

How to Cite This Article

Albayrak, A., Çakır, A., Çebinoğlu, E., Kömürçü, N & Çakmak, N. B. (2023). "Öğretmenlerin Velilerle Yaşadıkları Sorunlar Üzerine Nitel Bir Araştırma", International Academic Social Resources Journal, (e-ISSN: 2636-7637), Vol:8, Issue:51; pp:2972-2982. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/ASRJOURNAL.70726>

Arrival: 19 April 2023
Published: 31 July 2023

Academic Social Resources Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹⁻²⁻³⁻⁴⁻⁵⁻⁶ Öğretmen., MEB, Ankara, Türkiye

artırmaktadır (Aslanargun, 2007). Başarılı okulların özelliklerinden biri de aile ve okul arasındaki işbirliğidir (Balcı, 2011). Mükemmel bir eğitim için güçlü bir öğretmen-veli ortaklığı gereklidir ve bu ortaklığın başarılı olabilmesi için her iki tarafın da birbirlerinin bakış açılarına açık olması ve çocukların değerini daha fazla takdir etmesi gerekir. Ebeveynlerin çocukların ilk eğitimcileri olduğu inancından hareketle, ailelerin çocuklarının eğitimini desteklemelerini ve katkıda bulunmalarını sağlamak için sistematik ve kurumsallaşmış eğitim sunan okul ile evdeki eğitimi bütünleştiren bir strateji kullanılmalıdır (Şahin & Ünver, 2005). Ebeveynler ve öğretmenler arasındaki ilişkiler, okulla ne kadar iyi işbirliği yaptıkları konusunda çok önemli bir rol oynamaktadır. Öğrencinin okuldaki başarısı da bu bağın iyi bir şekilde tezahür etmesinden fayda sağlayacaktır. Öğrencilerin akademik başarılarını etkileyen unsurları inceleyen çalışmalar, ebeveynlerin tutum ve davranışlarının öğrenme süreci üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir (Altuntaş vd., 2020; Balkar, 2009; Christenson, 2004; Epstein, 1995; Gürsakal, 2012; Jeynes, 2007; Karaarslan, 2010; Sabancı, 2009; Şenaras ve Çetin, 2018). Ebeveynlerin eğitim sürecine katılımı öğrenci performansını artırır ve çocukların yıkıcı davranışlarını azaltır. Ebeveynlerin okul ve öğretmenlerle işbirliği yapması, ailenin eğitim geçmişi, çocuğun koşulları, tutumları ve beklentileri, kültürel bağlam, ebeveynlerin zaman kısıtlamaları ve diğer taahhütleri, bilgi eksiklikleri ve okul ortamından etkilenir (Patrikakou, 2008). Ebeveyn-öğretmen ve ebeveyn-okul iletişim tutumları, yıkıcı öğrenci davranışlarından kaçınma ile olumlu yönde ilişkilidir (çayak ve Ergi, 2015). Okul atmosferi, paydaşlar arasındaki karşılıklı güvenden, yöneticiler, öğretmenler, öğrenciler ve veliler arasındaki iletişim düzeyinden ve paydaşların eğitim süreçlerine katılımından büyük ölçüde etkilenmektedir (Altuntaş vd., 2020). Velilerin çocuklarının gelişimine dahil olurken öğretmenlere ve okul işleyişine müdahale etmekten kaçınmaları ve kurumla iş birliği yapmaları, diğer bir deyişle veli-okul iş birliği, öğrenci başarısını artıracak ve öğrenciler arasındaki davranış sorunlarını önemli ölçüde azaltacaktır. Veliler, sınıf içinde öğretmene karşı saygı sınırlarını aşan müdahaleci ve yargılayıcı tutumlarının aksine, hem öğretmene hem de çocuğa karşı bilinçli, duyarlı ve olumlu yaklaşımlar sergileyerek, okulda alınan eğitim ve öğretimi destekleyici ve pekiştirici tutumlar benimseyerek bunu başarabilirler (Babaoğlu vd., 2018). Şenaras ve Çetin'e (2018) göre, veli-öğretmen iletişimi için net sınırlar belirlemek kritik öneme sahiptir çünkü bu sınırlar aşılsa, aile katılımı ebeveyn baskısına dönüşebilir. Ertem ve Gökalp (2020), kaynak kısıtlamaları (zaman, para ve enerji), olumsuz okul deneyimleri, kültürel farklılıklar ve okula yönelik ebeveyn tutumları gibi bazı zorluklar olduğunu belirtmiştir. Ebeveynler ve öğretmenler arasında başarılı bir iş birliği ve iletişim kurmak için aralarında güven inşa etmek kritik önem taşımaktadır. Bu noktada, ebeveynler birbirleriyle iletişim kurmaya ve çocukları hakkında, özellikle de öğretmenlerden bilgi almaya teşvik edilmelidir, çünkü bu çocuğun öğrenme düzeyine yardımcı olacaktır (Aral, Kandır, ve Yaşar, 2000; Eroğlu ve Demiray, 2008).

Her şeyden önce, bu konuda yapılacak çalışmalar, ebeveynler ve öğretmenler arasında daha iyi bir iletişim ve daha yakın bir işbirliği kurulmasını kolaylaştırabilir. Bu konudaki araştırmalar, öğretmenlerin ve ebeveynlerin birbirleri hakkında nasıl düşündüklerini ve birbirlerini nasıl algıladıklarını daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir. Ebeveynler okuldaki eğitim sürecine daha aktif bir şekilde katılabilir ve bunun sonucunda öğretmenler ebeveynlerle daha etkili bir iletişim geliştirebilir. Bu da çocukların akademik performansını artırabilir. İkinci olarak, bu tür araştırmalar eğitim politikasında karar alıcılar ve okul yöneticileri için çok önemlidir. Bu araştırmalar, sistemdeki olası sorunları ve kusurları ortaya çıkararak okulların ve eğitim sistemlerinin iyileştirilmesine katkıda bulunabilir. Sonuç olarak, bu araştırmalar eğitim kurumlarının standartlarını yükseltmeyi amaçlayan plan ve politikaların oluşturulmasına yardımcı olabilir. Üçüncü olarak, bu araştırmalar öğrenci başarısını artırmada daha güçlü veli-öğretmen-okul işbirliğinin önemini vurgulayabilir. Bu araştırmalar, ebeveynlerin çocuklarının akademik başarılarının artırılmasına nasıl daha etkili bir şekilde katkıda bulunabileceklerini anlamalarına yardımcı olabilir. Bu da öğrencilerin akademik performansını artırabilir. Sonuç olarak, ilköğretim öğretmenlerinin velilerle yaşadıkları sorunlara ilişkin araştırmalar çok önemlidir. Bu çalışmalar, ebeveynler ve öğretmenler arasındaki iletişimi ve işbirliğini geliştirebilir, eğitim uygulamalarını ve politikalarını şekillendirmeye yardımcı olabilir ve çocukların akademik performansını artırabilir.

Öğrenci merkezli eğitim yaklaşımı, hızla değişen dünyanın eğitim kurumlarını da bu anlayışa göre şekillendirmesiyle popülerlik kazanıyor. Öğrenci merkezli eğitim modeli sayesinde öğretmenler ve veliler arasındaki ilişkiler artık eskisinden çok daha önemli. Ancak öğretmen-veli ilişkileri de zaman içinde toplumun hızlı gelişim ve değişiminden etkilenmiştir. Öğretmenler ve veliler arasında eskiden güven ve saygıya dayalı olan ilişkiler, eleştirel ve sorgulamaya açık hale gelmiştir. Bu güncellemeyle ilgili bazı sorunlar ortaya çıkmıştır. Öğretmen-veli ilişkileri genellikle ilköğretimde daha yoğun olduğundan, bu araştırma buradaki sorunları saptamaya çalışacaktır. Öğretmenlerin velilerle etkileşimlerinde karşılaştıkları sorunları vurgulayarak, bu çalışmanın okul-veli işbirliğini geliştirmeye yardımcı olması beklenmektedir. Öğretmenlerin bakış açılarına göre, çalışmanın amacı sınıf öğretmenlerinin velilerle etkileşimlerinde karşılaştıkları sorunları belirlemektir. Bu amacı gerçekleştirmek için şu sorulara cevap aranacaktır:

- ✓ Öğretmenlerin velilerle yaşadığı sorunlar nelerdir?
- ✓ Öğretmenlerin velilerin eğitim sürecindeki rolü hakkındaki düşünceleri nelerdir?
- ✓ Öğretmenlerin okul-veli iş birliğini geliştirmek için önerileri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Öğretmenlerin velilerle yaşadıkları sorunları incelemeyi amaçlayan bu çalışmada nitel yöntem kullanılmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntem ve tekniklerinden durum araştırması şeklinde tasarlanmıştır. Nitel Araştırma; sosyal gerçekliğin ve insanların davranışlarının arkasındaki nedenlerin anlaşılmasına çalışıldığı ve görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı araştırmalardır. Bu araştırmalar belirli bir olay ve durumla ilgili gerçekleştirilmektedir. Araştırmacı, katılımcı bir gözlemci olarak ortama girer; kim, neden, nasıl gibi sorulara cevap bulmaya, olguların ve insan davranışlarının arkasında saklı nedenleri keşfetmeye çalışır. Bu araştırma yönteminde sonuçla değil daha çok süreçle ilgilenilir (Gürbüz ve Şahin, 2018).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 21 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bu çalışmada sistematik olmayan örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış ve bu örnekleme yönteminin çeşitlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme ile çalışmanın örnekleme belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme; olası olmayan, seçkisiz olmayan bir örnekleme yöntemidir. Amaçlı örnekleme araştırmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların belirlenerek derinlemesine araştırılmasına imkan sağlar. Belli ölçütleri karşılayan veya belirli özelliklere sahip olan bir veya birden fazla özel durumlarda çalışılmak istendiğinde genellikle bu yöntem tercih edilir. Araştırmacı, seçilen durumlar bağlamında toplum ve doğa olaylarını ya da olgularını anlamaya ve bunlar arasındaki ilişkiyi keşfetmeye, açıklamaya çalışır (Büyüköztürk vd., 2018). Amaçlı örnekleme yöntemlerinin çeşitlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme, yapılacak olan araştırmanın evreninde incelenmiş tüm problemler ile ilgili düşünüldüğünde; kendi arasında benzeşme özelliği gösteren farklı durumların belirlenmesi ile araştırmanın bu ve benzeri durumlar üzerinde yapılmasıdır. Bu örnekleme yönteminde asıl amaç, yapılacak olan araştırmanın amacı ile tutarlılık gösteren farklı durumların arasındaki benzer veya aykırı yönlerin, ortaya çıkarılmasıyla problemlerin daha geniş bir perspektiften değerlendirilmesidir (Büyüköztürk vd., 2018).

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya pek çok katkısı bulunmaktadır. Konuya ilişkin sorular öncesinde araştırmacı tarafından hazırlanmış olup katılımcı ile yapılan görüşmenin akışına göre soru formatında olmayan sorularda sonrasında eklenebilir, katılımcıya sorulabilir. Böylelikle konuya ilişkin soru çeşitliliğinin olması konu hakkında daha çok bilgi edinilmesine yarar sağlayacaktır (Neuman, 2006). Bu görüşme tekniği ile araştırmanın asıl amacından sapmayacak bir şekilde araştırmada yer alan katılımcıların sağlığını sosyal belirleyicilerine yönelik olarak tutum ve deneyimini detaylı bir biçimde ele almak hedeflenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmenin pek çok olumlu yanı bulunmaktadır. Hem görüşmecinin hem de katılımcının karşılıklı olarak inşa ettiği bir süreçtir. Bu süreç içerisinde hem katılımcı hem de görüşmeci aktiftir bir konumdadır. Böylelikle karşılıklı bir süreç içerisinde gerçekleşir (Kümbetoğlu, 2019).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama süreci katılımcıların uygunluk durumlarına göre yüz yüze veya çevrimiçi şeklinde yapılmıştır. Görüşmeye dahil olan katılımcıların tamamından ses kaydını kabul etmemesi üzerine düşüncelerini yazıya aktarmaları istenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerin süresi katılımcıdan katılımcıya değişiklik göstermiş olup 15 dakika ile 50 dakika arasında değişmiştir. Çalışma için ilk olarak 15 kişiyle görüşülmüştür. Fakat çeşitliliğin daha fazla olması açısından 6 kişi ile daha görüşme yapılmış ve toplamda 21 katılımcı araştırmaya katılmıştır. Bunun sonucunda ise analiz edilen verilerden uygun tema ve kategoriler oluşturulmuş uygun kodlamalar yapılmıştır.

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Yıldırım ve Şimşek'e (2016) göre, nitel bir araştırmanın en önemli ölçütlerinden biri verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklamasıdır. Bir özelliğin aynı araçla birden fazla ölçüldüğünde ölçme sonuçlarının birbirinden dikkate alınacak ölçüde farklılık göstermemesi, ölçme sonuçlarının güvenirliliğini gösterir. Güvenirlik, testin ölçmek istediği özelliği ne derece doğru ölçtüğü ile ilgilidir (Büyüköztürk vd., 2018). Bu araştırma için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları eğitim yönetimi alanında uzman öğretim elemanlarına gönderilerek onların da inceleme yapmaları rica edilmiş, uzmanlardan alınan dönütlere göre formlarda gerekli düzenlemelere gidilmiştir. Öğretmen ve veliler ile gerçekleştirilen görüşmelerde, her görüşmede katılımcılara yöneltilen sorulardan alınan cevaplara dair ortak kodlardaki tutarlılık, veli ve öğretmenlere ayrı olmak üzere iki grup içinde de sorulan soruların özelliklerinin aynı olması ve katılımcılardan benzer yanıtların alınması çalışmanın güvenirliliğini göstermektedir. Çalışmada güvenirliliği artırmak için katılımcıların sorulan sorular ile ilgili düşünceleri doğrudan alıntılama yapılarak araştırmaya eklenmiştir. Ayrıca güvenirliliği artırmak için yapılan başka bir çalışma ise katılımcılar ile yapılan görüşmeler 2 hafta ara ile 3 kez kodlanıp sonuçların kararlılığı değerlendirilmiştir. Ulaşılan veriler içerik analizi ile değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1'de araştırmanın katılımcılarının demografik özelliklerine ilişkin ayrıntılar yer almaktadır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Demografik Değişkenleri

No	Cinsiyet	Branşı	Yaş	Kıdem	Öğrenim Durumu
K1	Erkek	Sınıf Öğretmeni	28	5	Lisans
K2	Kadın	Sınıf Öğretmeni	40	16	Yüksek Lisans
K3	Kadın	Sınıf Öğretmeni	46	23	Yüksek Lisans
K4	Kadın	Sınıf Öğretmeni	45	22	Lisans
K5	Kadın	Sınıf Öğretmeni	54	31	Lisans
K6	Kadın	Sınıf Öğretmeni	38	15	Lisans
K7	Kadın	Sınıf Öğretmeni	53	30	Lisans
K8	Kadın	Sınıf Öğretmeni	43	19	Yüksek Lisans
K9	Erkek	Sınıf Öğretmeni	37	15	Lisans
K10	Kadın	Sınıf Öğretmeni	46	23	Yüksek Lisans
K11	Erkek	Sınıf Öğretmeni	25	1	Lisans
K12	Kadın	Sınıf Öğretmeni	50	27	Lisans
K13	Kadın	Sınıf Öğretmeni	48	25	Lisans
K14	Kadın	Sınıf Öğretmeni	43	18	Lisans
K15	Kadın	Sınıf Öğretmeni	55	33	Lisans
K16	Erkek	Sınıf Öğretmeni	56	33	Lisans
K17	Erkek	Sınıf Öğretmeni	33	10	Yüksek Lisans
K18	Erkek	Sınıf Öğretmeni	53	28	Lisans
K19	Kadın	Sınıf Öğretmeni	43	19	Yüksek Lisans
K20	Kadın	Sınıf Öğretmeni	44	22	Yüksek Lisans
K21	Kadın	Sınıf Öğretmeni	39	17	Yüksek Lisans

Tablo 1'de verilen katılımcıların profili incelendiğinde, cinsiyet bakımından çalışmada 15 kadın 6 erkek öğretmen olduğu görülmüştür. Katılımcıların tamamı sınıf öğretmenidir. Yaşları bakımından katılımcıların 25-56 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Kıdem süreleri bakımından ise en az 1 yıl, en fazla 33 yıllık kıdeme sahip öğretmenler çalışmada yer almıştır. Eğitim durumları incelendiğinde ise katılımcıların 8'i yüksek lisans, 13'ü ise lisans mezunu olduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin velilerle yaşadıkları sorunlar üzerine yapılan araştırmada, katılımcı öğretmenlere görüşlerinin tespit edilmesine yönelik olarak üç soru yöneltilmiştir. Öğretmenlere yöneltilen sorular:

- ✓ Velilerle yaşadığımız sorunlar nelerdir?
- ✓ Velilerin eğitim sürecindeki rolü hakkında ne düşünüyorsunuz?
- ✓ Okul-veli iş birliğini geliştirmek için önerileriniz nelerdir?

Araştırmaya katılan öğretmenlerden elde edilen verilerin değerlendirilmesi ve analizi sonucunda elde edilen bulgular ve bu bulgulara ilişkin tema ve kodlara ilerleyen bölümlerde yer verilmiştir.

Velilerle Yaşanan Sorunlar

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan ve öğretmenlere yöneltilen "Velilerle yaşadığınız sorunlar nelerdir?" şeklindeki açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2: Okullarda Velilerle Yaşanan Sorunlara İlişkin Temalar ve Kodlar

Temalar	Kodlar	f	Katılımcı
İletişim ve destek sorunları	İletişimsizlik	4	K1,4,11,21
	Öğrencilerin kuraldışı hareketlerinin kabullenilmeyerek öğretmene destek olunmaması	4	K6,8,15,16
	Sorumluluk almama	3	K3,11,17
	Bilgilendirme toplantı ve seminerlerine katılmama	2	K8,18
	Bilgi düzeyi düşüklüğü	1	K7
	Duyuruları dikkate almama	1	K13
	Öğrencilerin evde derse hazırlık yapmamaları	1	K13
	Önyargılı yaklaşım	1	K9
	Sürekli iletişim talebinde bulunma	1	K8
Olumsuz tutum ve davranış sorunları	TOPLAM	18	
	Eğitim sürecinin ciddiye alınmaması	3	K4,18,20
	Gereksiz şikâyette bulunma	3	K8,10,18
	Öğretmenin işine müdahale	3	K2,12,21
	Saygı ve nezaket dışı davranışlar	3	K1,6,8
	Çocukları hayalindeki kalıba sokmaya alışma	2	K14,19
	Aşırı korumacı yaklaşım	1	K21
	Çocuğa kötü örnek olma	1	K6

	Hoşgörüsüzlük	1	K1
	Kişisel ayrıcalık talebi	1	K21
	Öğretmeni çocuğun bakıcısı olarak görme	1	K6
	Öğretmenin açığını arama	1	K5
	Psikoloğa yönlendirilen öğrenciler için uzman desteği almaktan çekinme	1	K8
	Şiddete meyletme	1	K18
	TOPLAM	22	

Tablo 2 incelendiğinde; araştırmaya katılan öğretmenlerin velilerle yaşadıkları sorunların iletişim ve destek sorunları (f=18), olumsuz tutum ve davranış sorunları (f=22) olmak üzere iki tema altında toplandığı görülmektedir.

Öğretmenlerin velilerle yaşadıkları iletişim ve destek sorunları teması altında; iletişimsizlik, öğrencilerin kuraldışı hareketlerinin kabullenilmeyerek öğretmene destek olunmaması, sorumluluk almama, bilgilendirme toplantı ve seminerlerine katılmama, bilgi düzeyi düşüklüğü, duyuruları dikkate almama, öğrencilerin evde derse hazırlık yapmamaları, önyargılı yaklaşım, sürekli iletişim talebinde bulunma olmak üzere 10 adet kod belirlenmiştir. İletişim ve destek sorunları teması kapsamında ifade edilen sorunlara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıya çıkartılmıştır;

“Öğrencinin sorumluluğunu tam olarak alamamaları.” (K3)

“İletişim kurma ve eğitime gerekli önemin verilmeyişi.” (4)

“Her türlü fedakârlık yapıyoruz ama onlardan en ufak bir destek beklediğimizde çok görüyorlar.” (6)

“Ailelerin bilgi düzeylerinin düşük olması.” (7)

“En son yaşadığımız pandemi sebebiyle de öğretmenlerin telefonlarının velilerde bulunması sebebiyle günün her saati velilerin öğretmene soru sorma, öğrencinin durumunu sorma, ödev sorma, öğrencinin yaşadığı sorunlar hakkında vb. konuşmalar ve yazışmalar yapmaları mesai saatleri içinde ve dışında öğretmenlerin sürekli bu sorunlarla karşılaşmaları, okulda rehberlik servisinin ya da dışarıdan getirilen uzmanlarla yapılan bilgilendirme toplantı ve seminerlerine velilerin katılım sağlamaması, ...Eğitim öğretim sürecinde öğrenci ile ilgili problemlerde veli desteği çok önemli olmasına rağmen velinin öğrencinin davranışlarını inkar etmesi ve öğretmenle ve rehber öğretmenle ortak hareket etmekten kaçınması sebebiyle davranış değişikliğinin gerçekleşmemesi.” (8)

“Genelde öğretmenlere karşı önyargılı yaklaşım sorunları.” (9)

“Sorumluluk almamaları, çocukla iletişim sağlamamaları.” (11)

“Yapılan duyurulara dikkat etmemeleri, öğrencilerin evdeki hazırlıklarının eksik olması.” (13)

“Öğrencilerin kuraldışı hareketlerini velinin kabullenmesi.” (15)

“Öğrencilerin davranış bozuklukları, kurallara uymama durumlarını paylaştığımızda durumu kabul etmemeleri.” (16)

“Veliler sorumluluklarının farkında değiller. Öğretmenleri kendilerine rakip görüyorlar.” (17)

“Toplantılara katılım az.” (18)

“...iletişim sorunları.” (21)

Öğretmenlerin velilerle yaşadıkları olumsuz tutum ve davranış sorunları teması altında; eğitim sürecinin ciddiye alınmaması, gereksiz şikâyette bulunma, öğretmenin işine müdahale, saygı ve nezaket dışı davranışlar, çocukları hayalindeki kalıba sokmaya çalışma, aşırı korumacı yaklaşım, çocuğa kötü örnek olma, hoşgörüsüzlük, kişisel ayrıcalık talebi, öğretmeni çocuğun bakıcısı olarak görme, öğretmenin açığını arama, psikoloğa yönlendirilen öğrenciler için uzman desteği almaktan çekinme, şiddete meyletme olmak üzere 13 adet kod belirlenmiştir. Olumsuz tutum ve davranış sorunları teması kapsamında ifade edilen sorunlara ilişkin katılımcıların görüşleri aşağıya çıkartılmıştır;

“Saygı, hoşgörü.” (K1)

“Bizim işimize karışmaları.” (K2)

“Eğitime gerekli önemin verilmeyişi.” (K4)

“Öğretmenin açığını arayıp, şikâyet etme haklarını kullanmak için fırsat kollayan bir zihniyete sahipler.” (K5)

Bizi çocuklarının öğretmeni değil, bakıcısı olarak görüyorlar. Saygısızlık yapanlar oluyor. ...Aile hayatlarında sorumluluk verip kuralları öğretmiyorlar ve kendileri kötü örnek oluyorlar.” (K6)

“Velilerin, öğretmene ve okul idaresine karşı nezaketsiz ve saygısızca davranmaları, Velilerin öğretmene ve okul idaresine karşı CİMER şikayet hattını tehdit amacıyla kullanmaları ve sorunu muhatabıyla çözmek yerine CİMER’e şikayet ederek çözmeye çalışmaları, Eğitim öğretim sürecinde hem akademik hem de psikolojik problem yaşayan öğrencilerle ilgili veli görüşmeleriyle psikoloğa yönlendirme yapılan öğrencileri velilerinin kaynaştırma raporu almak istemedikleri için uzman desteği almaktan çekinmeleri...” (K8)

“Şikâyet” (K10)

“Öğretmen üzerinde hakimiyet kurma isteği.” (K12)

“Çocuklarını olduğu gibi kabul etmek yerine hayalindeki kalıba sokmaya çalışıyorlar.” (K14)

“Eğitim sürecine katılım az. Gereksiz şikayetler ve şiddete meyilliler.” (K18)

“Eğitim öğretimin süreç kısmıyla değil de sadece sonuç odaklı olmaları.” (K20)

“Eğitim öğretim yöntemlerine müdahale etmeleri, kişisel ayrıcalıklar talep etmeleri, ...sosyo kültürel farklılıkların yarattığı uyumsuzluklar, çocuğuna karşı fazla korumacı yaklaşım.” (K21)

Velilerin Eğitim Sürecindeki Rolü

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan ve öğretmenlere yöneltilen “Velilerin eğitim sürecindeki rolü hakkında ne düşünüyorsunuz?” şeklindeki açık uçlu soruya katılımcı öğretmenlerin vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3: Velilerin Eğitim Sürecindeki Rolü Hakkında Katılımcı Görüşlerine İlişkin Temalar ve Kodlar

Temalar	Kodlar	F	Katılımcı
Öğretmen-Veli İş Birliği ve Veli Desteği	Öğretmen-veli iş birliği öğrencinin başarısı için gerekli	4	K6,8,11,13
	Destekleyici anlayışlı işbirlikçi olmalılar	3	K5,20,21
	Çocuklarının duygusal ve eğitimsel gereksinimlerine ilişkin sorumluluklarını yerine getirmeleri	1	K7
	Okul ve öğretmenin güven vermesine bağlı olarak veliler her konuda destek olur	1	K8
	Öğrencinin derslerini yakından takip etmelidir	1	K4
	Veliler öğrencilerin eğitimine yapıcı ve çözüm odaklı yaklaşmalı	1	K9
	Yapılan etkinliklerde daha aktif rol almalılar	1	K4
Velilerin Konumu ve Sınırları	Doğru ve etkili iletişim kurma	2	K14,19
	Sürecin en önemli aktörlerinden biri	2	K3,16
	Veliler öğretmenlerin işine müdahale etmemeli	2	K10,12
	Eğitim sürecinde yer almaları gerekli ancak öğretmen izin verdiği kadar	1	K1,15
	Öğretmene köstek pozisyonunda olmamalılar	1	K5
	Eğitilmiş ailenin çocuğu eğitilmiş olur	1	K18

Tablo 3 incelendiğinde; velilerin eğitim sürecindeki rolü hakkındaki katılımcı görüşlerinin öğretmen-veli iş birliği ve veli desteği, velilerin konumu ve sınırları olmak üzere iki tema altında kümelendiği görülmektedir.

Öğretmen-veli iş birliği ve veli desteği teması altında; öğretmen-veli iş birliği öğrencinin başarısı için gerekli, destekleyici anlayışlı işbirlikçi olmalılar, çocuklarının duygusal ve eğitimsel gereksinimlerine ilişkin sorumluluklarını yerine getirmeleri, okul ve öğretmenin güven vermesine bağlı olarak veliler her konuda destek olur, öğrencinin derslerini yakından takip etmelidir, veliler öğrencilerin eğitimine yapıcı ve çözüm odaklı yaklaşmalı, yapılan etkinliklerde daha aktif rol almalılar isimli 7 adet kod bulunduğu görülmektedir. Öğretmen-veli iş birliği ve veli desteği teması kapsamında katılımcıların bazı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

“Öğrencinin derslerini yakından takip etmesi ve yapılan etkinliklerde daha aktif rol alması.” (K4)

“Çoğunlukla; çocuklarına destek konusunda yetersizler ve öğretmene köstek pozisyonundalar.” (K5)

“Öğretmen-veli iş birliği çok önemli ve öğrenci başarısı için en büyük etkenlerden biri.” (K6)

“Çocuğunun duygusal gereksinimleri ve eğitimsel gereksinimlerine ilişkin sorumlulukları yerine getirmek.” (K7)

“Eğitim öğretimde sürecinde velilerin okula karşı tutumlarının öğrencinin başarısını doğrudan etkilemekte olmasına karşın bazı velilerin okulla birlikte hareket etmekten kaçınması sorun teşkil etmektedir. Güven. Okula ve öğretmene güven duyan velilerin okul için her şeyde destek olmaktan çekinmedikleri gözlenmektedir. Bu konunun önemini tüm okul paydaşlarının farkında olarak davranmaları gerekmektedir.” (K8)

“Velilerin öğrencilerin eğitimine yönelik yapıcı çözüm odaklı yaklaşımları olması gerekmektedir. Velinin yardımı olmadan istenilen hedefe ulaşmak mümkün değildir.” (K9)

“Öğretmen veli iş birliği olmalı, ön öğrenme ve öğrenme sonrası gelişimi desteklemeli.” (K11)

“Mutlaka iş birliğine girmeleri gerekiyor. Evde ve okuldaki ortak tutum öğrencinin davranışlarını etkiliyor.” (K13)

“Destekleyici anlayışlı işbirlikçi olmalı.” (K20)

“Çözüm arayışı içindeyken işbirlikçi olmamaları, sorumluluk bilincini çocuğuna aşılayamama, tepkisel tutumların ölçüsünü ayarlayamama.” (K21)

Velilerin konumu ve sınırları teması altında; doğru ve etkili iletişim kurma, sürecin en önemli aktörlerinden biri, veliler öğretmenlerin işine müdahale etmemeli, eğitim sürecinde yer almaları gerekli ancak öğretmen izin verdiği kadar, öğretmene köstek pozisyonunda olmamalıdır, eğitilmiş ailenin çocuğu eğitilmiş olur isimli 6 adet kod bulunduğu görülmektedir. Velilerin konumu ve sınırları teması kapsamında katılımcıların bazı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

“Eğitimde yeteri kadar olmalı.” (K1)

“1.derecede öneme sahiptir.” (K3)

“Çoğunlukla; çocuklarına destek konusunda yetersizler ve öğretmene köstek pozisyonundalar.” (K5)

“Her şeyi çok biliyor çok karışıyorlar bize işimizi öğretiyorlar.” (K10)

“Veli olduklarını unutup öğretmenin rolünü çalma isteği. Bu nedenle veli olarak sorumluluklarını yerine getirmemeleri.” (K12)

“Doğru ve etkili iletişim ile büyük ölçüde katkıları olur.” (K14)

“Gerekli ancak öğretmen izin verdiği kadar.” (K15)

“Sürecin en önemli aktörlerinden bir tanesi.” (K16)

“Çok önemli, eğitilmiş aile eğitilmiş çocuk.” (K18)

“Doğru iletişim ve katkıda bulunanlarla yol almak çok büyük bir destek.” (K19)

Okul-Veli İş Birliğini Geliştirmek İçin Katılımcıların Önerileri

Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olunan yarı yapılandırılmış görüşme formunda bulunan ve öğretmenlere üçüncü sırada yöneltilen “Okul-veli iş birliğini geliştirmek için önerileriniz nelerdir?” şeklindeki açık uçlu soruya katılımcıların vermiş olduğu cevaplar neticesi oluşturulan tema ve kodlar Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4: Okul-Veli İş Birliğini Geliştirmek İçin Katılımcıların Önerilerine İlişkin Temalar ve Kodlar

Temalar	Kodlar	f	Katılımı
Etkinlik önerileri	Velilerin eğitilmesine yönelik etkinlik kurs ve seminerler düzenlenmeli	7	K2,3,4,5, 8,9,11,21
	Sosyal sorumluluk projeleri üretilerek velilerin bu projelerin içerisinde yer alması sağlanmalı	1	K16
	Velilerin okula ilgisini artıracak rutin uygulamalar yapılmalı	1	K19
İletişim önerileri	Veli ile öğretmen ve okul idaresi arasında etkili ve olumlu iletişim kurulmalı	4	K8,13,16, 20
	Velilerle düzenli görüşmeler ve toplantılar yapılmalı	3	K8,15,21
	Velilere öğretmenlere saygılı olmaları gerektiği öğretilmeli	2	K1,6,
	Velilere öncelikle öğretmen-veli iş birliğinin öğrencinin başarısındaki rolü anlatılmalı	2	K6,12
	Veliler okulun kuralları hakkında bilgilendirilmeli	1	K17
Okul yöneticileri ve yasal düzenleme	İdareciler dirayetli davranmalı	1	K10
	Veli-okul iş birliği konusunda yasal mecburiyet konulmalı	1	K18

Tablo 4 incelendiğinde; okul-veli iş birliğini geliştirmek için katılımcıların önerilerinin etkinlik önerileri, iletişim önerileri, okul yöneticileri ve yasal düzenleme önerileri olmak üzere üç tema altında toplandığı görülmektedir.

Etkinlik önerileri teması altında; velilerin eğitilmesine yönelik etkinlik kurs ve seminerler düzenlenmeli, sosyal sorumluluk projeleri üretilerek velilerin bu projelerin içerisinde yer alması sağlanmalı, velilerin okula ilgisini artıracak rutin uygulamalar yapılmalı isimli 4 adet kod bulunduğu görülmektedir. Etkinlik önerileri teması kapsamında katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

“Velilere yönelik etkinlik ve seminerler.” (K2)

“Veli eğitim kurs ve etkinlikleri.” (K3)

“Seminerler yapılabilir.” (K4)

“Önce velinin eğitilmesi gerekli.” (K5)

“Okulun bulunduğu çevre ve imkanlar düşünüldüğünde eğitim seviyesinin düşük olduğu çevreler başta olmak üzere velilerin eğitim ve seminerle aile içi iletişim, öğrenci davranışları, akran zorbalığı, ebeveyn olarak çocuk büyütürken dikkat edilecek hususlar vb. konularda eğitim ve seminerler verilmeli ve veliler için katılımın önemini anlatılması. Okul aile okulu olmalı. ...Olumlu iletişim konusunda hem öğretmenler hem de velileri için seminerler düzenlenmeli. Veli ile okul iletişimini kuvvetlendirmek için okulda etkinlikler yapılarak velilerin dahil olması sağlanmalı. Okulda yapılan etkinlikler ve iyi örnek davranışlar, değerler eğitimi süreçlerinde velilere bilgilendirme yapılması ve velilerin dahil edilmesi sağlanmalı.” (K8)

“Okulda yapılan eğitimlere etkinliklere velileri de katılması sağlanmalı.” (K9)

“Rehberlik servisi aracılığıyla eğitimler verilmeli.” (K11)

“Sosyal sorumluluk projeleri üreterek sürecin içinde bulunmasını sağlamak.” (K16)

“Rutin uygulamalarla velileri okula çekmek olumlu iklim yaratmak.” (K19)

“Okul yönetimi veliler ile düzenli görüşmeler yapmalı, zaman zaman etkinlikler düzenlenmeli.” (K21)

İletişim önerileri teması altında; veli ile öğretmen ve okul idaresi arasında etkili ve olumlu iletişim kurulmalı, velilerle düzenli görüşmeler ve toplantılar yapılmalı, velilere öğretmenlere saygılı olmaları gerektiği öğretilmeli, velilere öncelikle öğretmen-veli iş birliğinin öğrencinin başarısındaki rolü anlatılmalı, veliler okulun kuralları hakkında bilgilendirilmeli isimli 6 adet kod bulunduğu görülmektedir. İletişim önerileri teması kapsamında katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

“Saygı, öğrenci sayıları.” (K1)

“Velilere öğretmene saygı öğretilmeli. Öğretmen veli iş birliğinin başarıdaki rolü anlatılmalı. Karşısında bir eğitmen olduğunu bilerek üslubuna dikkat ederek konuşmalı.” (K6)

“Veli ile öğretmen ve okul idaresinin olumlu iletişim içinde olması en önemli husustur. ...Veli toplantıları düzenli ve verimli bir şekilde planlanmalı.” (K8)

“Okul, öncelikle veli ve okul iş birliğini velilerine iyi anlatmaları gerekiyor. Sene başında bu sınırlılıkları broşür oluşturarak velilere ulaştırmaları gerekiyor.” (K12)

“İletişimi sağlam tutmalı, bireysel görüşmelerin önemli olduğunu düşünüyorum.” (K13)

“Düzenli görüşme.” (K15)

“Velilerin etkili iletişim kurularak değerli olduğunu hissetmesini sağlamak.” (K16)

“Veliler okulların kuralları hakkında net bilgelere sahip olmalıdırlar.” (K17)

“Okuldaki tüm gelişmelerden haberdar olmaları, iletişim kuvvetli olmalı.” (K20)

“Okul yönetimi veliler ile düzenli görüşmeler yapmalı.” (K21)

Okul yöneticileri ve yasal düzenleme önerileri teması altında; idareciler dirayetli davranmalı, veli-okul iş birliği konusunda yasal mecburiyet konulmalı isimli 2 adet kod bulunduğu görülmektedir. Okul yöneticileri ve yasal düzenleme önerileri teması kapsamında katılımcıların görüşlerine aşağıda yer verilmiştir;

“Dirayetli idareciler.” (K10)

“İş birliği konusunda yasal mecburiyet olmalı.” (K18)

SONUÇ

Öğretmenlerin velilerle yaşadıkları sorunlar üzerine yapılan araştırma sonuçlarına göre;

Araştırmaya katılan öğretmenlerin velilerle yaşadıkları sorunların olumsuz tutum ve davranış sorunları, iletişim ve destek sorunları olmak üzere iki tema altında toplandığı görülmektedir. Öğretmenlerin velilerle yaşadıkları iletişim ve destek sorunları kapsamında katılımcıların en çok ve sırasıyla; iletişimsizlik, öğrencilerin kuraldışı hareketlerinin velilerce kabullenilmeyerek öğretmene destek olunmaması, sorumluluk almama, bilgilendirme toplantı ve seminerlerine ilgi göstermeyerek katılmama, bilgi düzeyi düşüklüğü, duyuruları dikkate almama, öğrencilerin okula gitmeden önce evde derse hazırlık yapmaları konusunda gayret göstermeme, olaylara önyargılı yaklaşım, öğretmenle vakitli vakitsiz sürekli iletişim kurma talebinde bulunma sorunları ile karşılaştıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin velilerle yaşadıkları olumsuz tutum ve davranış sorunları teması altında ise; katılımcıların en çok ve sırasıyla eğitim

sürecinin velilerce ciddiye alınmaması, gereksiz şikâyetle bulunma veya şikayeti bir tehdit unsuru olarak kullanma, öğretmenin işine müdahale, saygı ve nezaket dışı davranışlarda bulunma, bazı velilerin çocukları hayallerindeki kalıba sokmaya çalışmaları, aşırı korumacı yaklaşım sergilemeleri, çocuğa kötü örnek olmaları, hoşgörüsüz davranış, kişisel ayrıcalık talebi, öğretmeni çocuğun bakıcısı olarak görme ve öğretmenin açığını arama eğilimi gösterme, psikoloğa yönlendirilen öğrenciler için uzman desteği almaktan çekinme yada kaçınma, şiddete meyiletme vb. sorunlarla yüz yüze geldikleri anlaşılmıştır. Bu sonuçlar Babaoğlu ve diğerlerinin (2018) araştırmasının bulgularıyla örtüşmektedir. Araştırmada öğretmenlerin velilerle yaşadığı iletişim ve destek sorunları şunlardır: velilerle iletişimsizlik, öğrencilerin kuraldışı davranışlarının velilerce kabul edilmemesi ve öğretmene destek olunmaması, velilerin sorumluluk almaması, bilgilendirme toplantılarına ve seminerlere ilgisizlik göstererek katılmamaları, velilerin bilgi düzeyinin düşük olması, duyuruları dikkate almamaları, öğrencilerin evde derse hazırlık yapmamaları konusunda çaba göstermemeleri, olaylara önyargılı yaklaşım, öğretmenle sürekli iletişim taleplerinde bulunma sorunlarıdır. Ancak Erdoğan ve Demirkasmolu'na (2010) göre ebeveynlerin olumsuz tutum ve eylemlerinin eğitim süreçlerine katılımlarının önünde önemli bir engel olduğu sonucuna varmıştır. Konuyla ilgili farklı bir araştırmada da velilerin öğretmenler ve okullar hakkındaki olumsuz görüşlerinin eğitim sürecini olumsuz etkilediği belirtilmiştir (Bayar, 2016). Karataş ve Çakan (2018) tarafından yapılan araştırmaya göre, eğitimler ebeveynlerin çocuklarının eğitimine ısrarla dahil olmalarını ciddi bir sorun olarak görmektedir. Konuyla ilgili farklı bir araştırmanın bulgularına göre, iletişim sorunları, yeterli bilgi eksikliği ve işbirliği eksikliği, ebeveyn katılımını sınırlayan aile ile ilgili değişkenlerdir (Aktaş Arnas, 2017). Kaçan ve diğerlerinin (2019) ebeveynlerin eğitim sürecine katılımını engelleyen faktörleri araştırdığı çalışmada, eğitimlerin ebeveynlerin yanlış tutum ve davranışlarını aile katılımının önünde bir engel olarak görmedikleri ortaya çıkmıştır. Eğitimin kalitesini artırmak amacıyla öğretmen-veli ilişkisini güçlendirmek için yapılması gereken çalışmalar, Bakanlığın politikalarına yön veren vizyon belgesinde vurgulanmaktadır. (MEB, 2018).

Araştırmada cevap aranan velilerin eğitim sürecindeki rolünün ne olması hakkındaki katılımcı görüşleri öğretmen-veli iş birliği ve veli desteği, velilerin konumu ve sınırları olmak üzere iki tema altında toplanmıştır. Velilerin eğitim sürecindeki rolüne ilişkin olarak öğretmen-veli iş birliği ve veli desteği teması altında en sık dile getirilen görüşler sırasıyla; öğretmen-veli iş birliğinin öğrencinin başarısı için gerekli olduğu, velilerin öğrencilerle ilgili karşılaştıkları olaylarda öğretmenleri destekleyici, anlayışlı ve işbirlikçi olmaları, çocuklarının duygusal ve eğitimsel gereksinimlerine ilişkin sorumluluklarını yerine getirmeleri, öğrencinin derslerini yakından takip etmeleri, velilerin öğrencilerin eğitimine yapıcı ve çözüm odaklı yaklaşımları, yapılan etkinliklerde daha aktif rol almaları görüşleri olmuştur. Ayrıca okul ve öğretmenin güven vermesine bağlı olarak velilerin her konuda desteklerini esirgemeyecekleri de ifade edilmiştir. Velilerin eğitim sürecindeki rolünün ne olması gerektiği konusunda velilerin konumu ve sınırları teması altında dile getirilen katılımcı görüşleri ise; velilerle doğru ve etkili iletişim kurulması gerektiği, velilerin sürecin en önemli aktörlerinden biri olduğu, velilerin öğretmenlerin işine müdahil olmamaları ve eğitim sürecinde öğretmenin izin verdiği ölçüde yer almalarının gerektiği, öğretmene köstek pozisyonunda olmamaları, eğitilmiş ailenin çocuğunun da eğitilmiş olacağı şeklinde ifade edilmiştir. Akbaba Altun'un araştırmasına göre, veli-okul ilişkisindeki sorunlar, velilerin görevlerini ihmal etmeleri ve eğitime ilgi göstermemelerinden kaynaklanmaktadır. Ertem ve Göktaş (2020), kaynak kısıtlamaları (zaman, para ve enerji), olumsuz okul deneyimleri, kültürel farklılıklar ve okula yönelik ebeveyn tutumları gibi bazı zorluklar olduğunu belirtmiştir. Karataş ve Çakan'a (2018) göre, ebeveynlerin öğretmenlerle ilişkilerinde belirleyici unsurlardan biri eğitim dereceleri. Konuyla ilgili benzer çalışmalarda, ailelerin eğitim sürecine ilişkin bilgi eksikliklerinin ve bu konuda kendilerini yetersiz görmelerinin (McGhee, 2007) yanı sıra çocuklarının eğitim sürecine katılımını gereksiz bulmalarının da (Crites, 2008) öğretmen-veli ilişkisinde çeşitli sorunlara yol açtığı görülmüştür.

Araştırma sonuçlarına göre okul-veli iş birliğini geliştirmek için katılımcılarca dile getirilen öneriler; etkinlik önerileri, iletişim önerileri, okul yöneticileri ve yasal düzenleme önerileri olmak üzere üç tema altında toplanmıştır. Katılımcıların etkinlik önerileri; velilerin eğitilmesine yönelik etkinlik kurs ve seminerler düzenlenmesi, sosyal sorumluluk projeleri üretilerek velilerin bu projelerin içerisinde yer almasının sağlanması, velilerin okula ilgisini artıracak rutin uygulamalar yapılması şeklinde sıralanmıştır. Katılımcıların iletişim önerileri; veli ile öğretmen ve okul idaresi arasında etkili ve olumlu iletişim kurulmasının gerektiği, velilerle düzenli görüşmeler ve toplantılar yapılması, velilere öğretmenlere saygılı olmaları gerektiğinin öğretilmesi, velilere öncelikle öğretmen-veli iş birliğinin öğrencinin başarısı üzerindeki önemli rolünün anlatılması gerektiği, velilerin okul kuralları hakkında bilgilendirilmesi olarak sıralanmıştır. Katılımcıların okul yöneticileri ve yasal düzenleme önerileri; idarecilerin dirayetli davranmaları ve farklı bir öneri olarak; veli-okul iş birliği konusunda yasal mecburiyet getirilmesi önerisi olmuştur. Sevinç (2003) araştırmasında, iyi veli-öğretmen etkileşimlerinin öğretmenlerin eğitimci olarak yeterlilikleri üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ileri sürmektedir. Şişman ve Turan'a (2004) göre, ebeveynler ve öğretmenler arasında iyi ilişkilerin gelişmesi, eğitim süreçlerinde öğretmeni destekleyecek ve öğretmenin bir müttelik haline gelmesiyle sonuçlanacaktır. Ergen ve İnce'ye (2017) göre, eğitimler akademik performansları konusunda yöneticilerden, iş arkadaşlarından ve velilerden destek alamazlarsa kötü duygulara kapılmakta ve sinizm yaşamaktadırlar. Enaras ve Çetin (2018) araştırmalarında, veli-öğretmen iletişiminin sınırlarını belirlemenin çok önemli olduğunu ve sınırların aşılması durumunda aile katılımının veli baskısına dönüşebileceğini savunmaktadır.

Öneriler:

İletişimi güçlendirici çalışmalar yapılmalı: Öğretmenler ve veliler arasındaki iletişimi geliştirmek için çeşitli çalışmalar yapılmalıdır. Öncelikle, düzenli toplantılar ve görüşmeler düzenlenerek velilerin öğretmenlerle iletişim kurmasına ve sorunlarını dile getirmesine olanak sağlanmalıdır. Ayrıca, iletişim becerilerini artırmaya yönelik seminerler ve eğitimler düzenlenerek öğretmenlerin ve velilerin etkili iletişim kurmaları teşvik edilmelidir.

Eğitim sürecine velilerin aktif katılımını sağlamak için etkinlikler düzenlenmeli: Velilerin eğitim sürecine aktif katılımını teşvik etmek için okullar tarafından çeşitli etkinlikler düzenlenmelidir. Velilerin eğitilmesine yönelik kurslar, seminerler ve atölye çalışmaları düzenlenerek ebeveynlerin çocuklarının eğitime daha fazla katkıda bulunmaları sağlanabilir. Ayrıca, sosyal sorumluluk projeleri gibi ortak çalışmalara velilerin dahil edilmesi, okula olan ilgilerini artırabilir ve iş birliğini güçlendirebilir.

Okul yönetimine daha fazla destek sağlanmalı ve yasal düzenlemeler yapılmalı: Okul yöneticilerine ve öğretmenlere daha fazla destek sağlanması ve yasal düzenlemeler yapılması, okul-veli iş birliğini güçlendirebilir. Okul yöneticileri, veli-okul iş birliğini teşvik etmek için dirayetli davranmalı ve velilerin katılımını önemseyen politikalar geliştirmelidir. Ayrıca, veli-okul iş birliği konusunda yasal mecburiyet getirilmesi veya mevcut yasal düzenlemelerin güçlendirilmesi, velilerin eğitim sürecine daha aktif olarak katılmalarını sağlayabilir.

Bu öneriler, öğretmenlerin velilerle yaşadığı sorunları aşmak ve daha sağlıklı bir iş birliği ortamı oluşturmak için kullanılabilir. İletişimin güçlendirilmesi, velilerin aktif katılımının teşvik edilmesi ve okul yönetimi desteklenmesi, okul-veli iş birliğini geliştirmek için önemli adımlardır.

KAYNAKLAR

- Akbaba Altun, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinin akademik başarısızlıklarına ilişkin veli, öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *İlköğretim Online*, 8(2), 567-586.
- Aktaş Arnas, Y. (2017). *Okul öncesi eğitimde aile katılımı*. Y. Aktaş Arnas, (Ed.). *Aile eğitimi ve okul öncesinde aile katılımı* (3. Baskı) içinde (54-63). Ankara: Vize Yayıncılık
- Altuntaş, B., Demirdağ, S. ve Ertem, H. (2020). Veli algılarına okul yöneticilerinin yönetim becerileri ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2) , 254- 269 .
- Aral, N., Kandır, A. ve Can Y. M. (2000). Okul öncesi eğitim ve anasınıfı programları. İstanbul: YA-PA.
- Aslanargun, E. (2007). Okul - aile iş birliği ve öğrenci başarısı üzerine bir tarama çalışma. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 120-135.
- Babaoğlu, E., Çelik, E., ve Nalbant, A. (2018). İdeal öğrenci velisi üzerine nitel bir çalışma, *EÜluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 9(1), 51-65.
- Balkar, B. (2009). Okul-aile işbirliği sürecine ilişkin veli ve öğretmen görüşleri üzerine nitel bir Çalışma. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 105-123
- Bayar, A. (2016). Challenges facing principals in the first year at their schools. *Universal Journal of Educational Research*, 4(1), 192-199.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2018). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Christenson, S. L. (2004). The family-school partnership: An opportunity to promote the learning competence of all students. *School Psychology Review*. 33(1),78-96.
- Crites, C. V. (2008). *Parent and community involvement: A case study*. Unpublished Doctoral Dissertation.
- Çayak, S., & Ergi, D. Y. (2015). Öğretmen veli işbirliği ile ilkokul öğrencilerinin sınıf içindeki istenmeyen öğretmen davranışları arasındaki ilişki. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 6(11). 59-77.
- Epstein, J. L. (1995). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76(9), 132-154.
- Erdoğan, Ç. ve Demirkasımoğlu, N. (2010). Ailelerin eğitim sürecine katılımına ilişkin öğretmen ve yönetici görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 16(3), 399-431.

- Ergen, H. ve İnce, Ş. (2017). İlköğretim kurumlarında çalışan öğretmenlerin örgütsel sinizm düzeyleri: Mersin örneği. *The Journal of Educational Research*, 3(1), 37-57.
- Eroğlu, E. ve Demiray, U. (Ed.). (2008). Eğitim ortamlarında etkili iletişim ve boyutları. Ankara: PegemA
- Ertem, H. Y. ve Gökalp, G. (2020). Velilerin okul iklimi ve veli katılımı algılarının velilerin eğitim durumu ve çocuklarının öğrenim kademesine göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 78-91.
- Ertem, H. Y. ve Gökalp, G. (2020). Velilerin okul iklimi ve veli katılımı algılarının velilerin eğitim durumu ve çocuklarının öğrenim kademesine göre incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 78-91.
- Gökçe, E. (2000). İlköğretimde okul aile iş birliğinin geliştirilmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(7), 204-209.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri felsefe-yöntem-analiz. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Gürsakal, S. (2012). PISA 2009 öğrenci başarı düzeylerini etkileyen faktörlerin değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(1), 441-452
- Jeynes, W. H. (2007). The relationship between parental involvement and urban secondary school student academic achievement: A metaanalysis. *Urban Education*, 42(82), 254-276.
- Kaçan, M., Kimzan, İ., Güler Yıldız, T. & Çağdaş, A. (2019). Öğretmen ve ebeveynlerin aile katılımını etkileyen etmenlere yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5(3), 370-381.
- Karaarslan, G. (2010). Orta öğretim kurumlarında öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin istatistiksel analizi. Yüksek Lisans tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi. İstanbul
- Karataş, K. ve Çakan, S. (2018). Öğretmenlerin bakış açısıyla eğitim-öğretim sorunları. Bismil ilçesi örneği. *İlköğretim Online*, 17(2), 834-847
- Kümbetoğlu, B. (2019). Sosyolojide ve antropolojide niteliksel yöntem ve araştırma (6. Basım). İstanbul: Bağlam Yayıncılık
- McGhee, C. (2007). *A descriptive study of teacher and parental attitudes towards parent involvement at an elementary school in Delaware*. Unpublished Doctoral Dissertation. Wilmington University, Delaware.
- MEB, (2018). *2023 Eğitim Vizyonu*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Neuman, W. L. (2006). Toplumsal araştırma yöntemleri: Nitel ve nicel yaklaşımlar I-II. Cilt (Çev: Sedef Özge), (7. Basım). İstanbul: Yayın Odası.
- Patrikakou, E. N. (2008). The power of parent involvement: Evidence, ideas, and tools for student success. Academic Development Institute, DePaul University.
- Sabancı, A. (2009) Views of primary school administrators, teachers and parents on parent involvement in Turkey. *Eurasian Journal of Educational Research*, 36, 245-262.
- Sevinç, M., (2003). *Erken çocuklukta gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Morpa
- Şahin, F. T., & Ünver, N. (2005). Okul öncesi eğitim programlarına aile katılımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 23-30.
- Şenaras, B. ve Çetin, Ş. (2018). Okul müdürleri ile öğretmenlerin algılarına göre ilk ve ortaokullarda veli baskısı: nitel bir araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(220), 157-176.
- Şenaras, B. ve Çetin, Ş. (2018). Okul müdürleri ile öğretmenlerin algılarına göre ilk ve ortaokullarda veli baskısı: nitel bir araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 47(220), 157-176.
- Şişman, M. ve Turan, S., (2004). *Sınıf yönetimi*. Ankara: PegemA
- Wilmington University, Delaware
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H.(2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin.